

АУТОРСКО ПРАВО И СРОДНА ПРАВА

АУТОРСКО ПРАВО

Ауторско дело је оригинална духовна творевина аутора, изражена у одређеној форми, без обзира на његову уметничку, научну или другу вредност, његову намеру, величину, садржину и начин испољавања као и доступност јавног саопштавања његове садржине.

Настанак ауторског права

Ауторско право настаје самим фактом настанка ауторског дела.

Садржина ауторског права

Право патернитета – Аутор има искључиво право да му се призна ауторство на његовом делу.

Право на назначење имена – Аутор има искључиво право да његово име, преудоним или знак буду назначени на сваком примерку дела, односно наведени приликом сваког јавног саопштавања дела, изузев ако је то, с обзиром на конкретни облик јавног саопштавања дела, технички немогуће или нецелисходно.

Право објављивања – Аутор има искључиво право да објави своје дело и да одреди начин на који ће се оно објавити. До објављивања дела само аутор има искључиво право да јавно даје обавештења о садржини дела или да описује своје дело.

Право на заштиту интегритета дела – Аутор има искључиво право да штити интегритет свог дела, и то нарочито:

- да се супротстави изменама свог дела од стране неовлашћених лица
- да се супротставља јавном саопштавању свог дела у измењеној или непотпуној форми, водећи рачуна о конкретном техничком облику саопштавања дела и доброј пословној пракси
- да даје дозволу за прераду дела

Право на супротстављање недостојном искоришћавању дела – Аутор има искључиво право да се супротстави искоришћавању свог дела на начин који угрожава или може угрозити његову част или углед.

Аутор има право на економско искоришћавање свог дела, као и дела које је настало прерадом његовог дела. За свако искоришћавање ауторског дела од стране другог лица аутору припада накнада.

Право на умножавање дела – Аутор има искључиво право да другоме дозволи или забрани бележење и умножавање свог дела у целости или делимично, било којим средствима, у било ком облику, на било који трајни или привремени, поседни или непосредни начин.

Право стављања примерака дела у промет - Аутор има искључиво право да другоме забрани или дозволи стављање у промет оригинала или умножених примерака свог дела, продајом или другим начином преноса својине. Стављање примерака дела у промет обухвата и: нуђење примерака дела ради стављања у промет; складиштење примерака дела ради стављања у промет; увоз примерака дела.

Право давања примерака дела у закуп – Аутор има право да другоме забрани или дозволи давање оригинала или умножених примерака свог дела у закуп.

Право извођења - Аутор има искључиво право да другоме забрани или дозволи извођење свог дела. Извођењем се сматра јавно саопштавање несценских дела уживо пред публиком.

Право представљања – Аутор има искључиво право да другоме забрани или дозволи представљање свог дела. Представљањем се сматра јавно саопштавање сценских дела (драмско, драмско-музичко, кореографско, пантомимско дело) уживо пред публиком.

Право преношења извођења или представљања – Аутор има искључиво право да другоме забрани или дозволи преношење извођења или представљања свог дела. Преношењем извођења или представљања сматра се истовремено јавно саопштавање дела, које се изводи или представља публици која се налази изван простора у коме се дело изводи или представља уживо, уз помоћ техничких уређаја као што су звучник, односно екран и звучник.

Право емитовања– Аутор има искључиво право да забрани или дозволи емитовање свога дела. Под емитовањем се сматра јавно саопштавање дела жичним или безжичним преносом радијских или телевизијских програмских сигнала намењених за јавни пријем (радио-дифузија и кабловска дифузија).

Право реемитовања – Аутор има искључиво право да другоме забрани или дозволи да се ауторско дело које је емитовано радиодифузијом истовремено у неизмењеном облику и у целисти саопшти јавности:

1. Када саопштавање јавности обавља друга организација за радиодифузију, а не она која је ауторско дело изворно емитовала
2. Када се саопштавање јавности обавља кабловским или микроталасним системом или када се дело изворно емитује из друге државе (кабловско реемитовање)

Право на јавно саопштавање, укључујући интерактивно чињење дела доступним јавности – Аутор има искључиво право да другоме забрани или дозволи јавно саопштавање дела, укључујући чињење дела доступним јавности жичним или безжичним путем на начин који омогућује појединцу индивидуални приступ делу са места и у време које од одабере.

Право на прилагођавање, аранжирање и другу измену дела – Аутор има искључиво право да другоме дозволи или забрани прилагођавање, превођење, аранжирање и друге измене дела.

Право јавног саопштавања дела које се емитује- Аутор има искључиво право да другоме забрани или дозволи да његово дело које се емитује, односно реемитује истовремено јавно саопштава

публици на јавним местима као што су возила јавног саобраћаја, ресторани, чекаонице и сл. путем техничких уређај као што су радио апарат или телевизор.

Право јавног саопштавања дела на носачу звука или слике – Аутор има искључиво право да другој забрани или дозволи да његово дело које је забележено на носачу звука, односно носачу слике јавно саопштава уз помоћ техничких уређаја за репродуковање звука односно слике.

Ауторско дело створено у радном односу

Ако је аутор створио дело током трајања радног односа извршавајући своје радне обавезе, послодавац је овлашћен да то дело објави и носилац је искључивих имовинских права на његово искоришћавање у оквиру своје привредне делатности у року од пет година од завршетка дела. Аутор има право на посебну накнаду зависно од ефеката искоришћавања дела.

Трајање ауторског права

Имовинска права аутора трају за живота и 70 година после његове смрти.
Морална права аутора трају и по престанку трајања имовинских права аутора.

СРОДНА ПРАВА

ПРАВО ИНТЕРПРЕТАТОРА

Интерпретација јесте духовно добро које настаје личним ангажовањем интерпретатора приликом звучног, односно визуелног или звучно-визуелног саопштавања ауторског дела. Дело које је предмет интерпретације не мора да буде заштићено ауторско дело.

Интерпретатор јесте физичко лице које се лично ангажује на интерпретацији дела (музичар, глумац, играч, пантомимичар, певач, диригент). Лице које пружа само технички допринос интерпретацији дела нису интерпретатори.

Садржина права

Интерпретатор има искључиво право:

- да буде признат као такав
- да његово име буде назначено на сваком примерку снимка, на програму или на други прикладан начин приликом сваког искоришћавања његове интерпретације, изузев ако је то, с обзиром на конкретни облик искоришћавања, технички немогуће или нецелисходно.
- да се супротстави измени своје интерпретације, односно сваком искоришћавању своје интерпретације у измењеног форми, ако се тиме угрожава његов стваралачки или стручни реноме;
- да се супротстави стављању у промет снимка своје интерпретације, ако снимак садржи техничке недостатке који угрожавају интегритет интерпретације, а тиме и реноме интерпретатора.
- да се супротставља искоришћавању своје интерпретације на начин који угрожава или може угрозити његову част или углед.

Интерпретатор има искључиво право да другоме забрани или дозволи:

- бележење (снимање) своје неснимљене интерпретације и умножавање таквих снимака интерпретације, у било ком облику и на било који начин
- стављања у промет снимака своје интерпретације
- давање у закуп снимака своје интерпретације
- емитовање и јавно саопштавање своје неснимљене интерпретације, осим у случају када се ради о већ емитованој интерпретацији
- интерактивни чињење доступним интерпретације јавности жичним или бежичним путем

Права интерпретатора из радног односа

Права интерпретатора који су своју интерпретацију створили на основу уговора о раду, послодавац је овлашћен да то дело објави и носилац је искључивих имовинских права на његово искоришћавање у оквиру своје привредне делатности у року од пет година од завршетка дела. Интерпретатор има право на посебну накнаду зависно од ефеката искоришћавања интерпретације.

ПРАВО ПРОИЗВОЂАЧА ФОНОГРАМА

За свој фонограм, произвођач фонограма има имовинска права.

Фонограм је снимак звука, односно низа звукова на носачу звука.

Снимање звука је фиксирање звукова на носач са којег се они могу слушати, умножавати или саопштити путем неког уређаја.

Право на постојећем фонограму није ни на који начин ограничено уграђивањем тог фонограма у видеограм.

Произвођач фонограма

Произвођач фонограма има искључиво право да другоме забрани или дозволи:

- умножавање свог фонограма у било ком облику и на било који начин и стављање у промет тако умножених примерака фонограма
- давање у закуп примерака фонограма
- интерактивно чињење доступним јавности жичним или бежични путем свог фонограма

ПРАВО ФИЛМСКОГ ПРОДУЦЕНТА (Произвођач видеограма)

За свој видеограм, филмски продуцент (произвођач видеограма) има имовинска права.

Видеограм је снимак филмског дела као и одређеног низа покретних слика са или без пратећег звука на носачу слике, односно носачу слике и звука.

Филмски продуцент је физичко или правно лице које у своје име даје иницијативу, прикупља финансијска средства, организује, руководи и преузима одговорност за прво снимање филмског дела или низа покретних слика праћених звуком или без звука.

Садржина права

Филмски продуцент има искључиво право да другоме забрани или дозволи:

- умножавање свог видеограма у било ком облику и на било који начин
- јавно саопштавање свог видеограма са носача слике, односно са носача слике и звука (приказивање)
- давање примерака свог видеограма у закуп

- интерактивни чињење доступним јавности свог видеограма жичним или бежичним путем.

Произвођач видеограма има право да се супротстави искоришћавању свог видеограма у измењеној форми, ако се таквим искоришћавањем могу угрозити његови оправдани имовински интереси.

ПРАВО ПРОИЗВОЂАЧА ЕМИСИЈЕ

Емисија је у електрични, електромагнетни или други сигнал претворен звучни, визуелни, односно звучно-визуелни садржај који се емитује ради саопштавања јавности.

Произвођач емисије је физичко или правно лице у чијој је организацији и чијим је средствима емисија произведена.

Садржина права

Произвођач емисије има искључиво право да другоме забрани или дозволи:

- реемитовање своје емисије
- снимање своје емисије на носач звука или слике, односно звука или слике
- умножавање тог снимка у било ком облику и на било који начин и стављање у промет тако умножених примерака снимка.
- давање примерака снимка емисије у закуп
- јавно саопштавање својих емисија на местима која су публици доступна уз плаћање улазнице
- интерактивно чињење доступним јавности своје емисије жичним или бежичним.

ПРАВО ПРОИЗВОЂАЧА БАЗЕ ПОДАТАКА

База података је збирка засебних података, ауторских дела или других материјала уређених на систематичан или методичан начин, који су појединачно доступни електронским и другим путем.

Заштита базе података обухвата:

- целокупан садржај базе података
- сваки квалитативни или квантитативно битан део садржаја базе података
- квалитативни или квантитативно небитне делове садржаја базе података ако се ти делови поновљено и систематски користе, а то коришћење је у супротности са уобичајеним коришћењем зе базе података или неразумно оштећује легитимне интересе произвођача базе података.

Заштита се не односи на рачунарске програме који су коришћени за израду база података или за рад са базама података које су доступне електронским путем.

Произвођач базе података је физичко или правно лице које је сачинило базу података, тако што је у квалитативним, односно квантитативном смислу учинило значајно улагање у прибављање, проверу или презентацију њеног садржаја.

Садржина права

Произвођач базе података има искључиво право да другоме забрани или дозволи:

- повремено или стално умножавање било којим средствима базе података у целини или њених битних делова, за било коју намеру и у било којој форми
- стављање у промет и давање у закуп примерака целе базе података или њених битних делова
- интерактивно чињење доступним јавности жичним или бежичним путем и сваки други облик јавног саопштавања базе података у целини или њених битних делова.

ПРАВО ИЗДАВАЧА

Право првог произвођача слободног дела

Лице које, по истеку имовинских права аутора, први пут законито изда или на други начин саопшти јавности дело које пре тога није било издато, има имовинска права која одговарају имовинским правима аутора.